PRATİK ÇALIŞMA[*]

(Çift Numaralı Öğrenciler için)

08.04.2016

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile Türk Eczacılar Birliği (TEB), *"Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin"* bir "Protokol" imzalamıştır.

1- Protokol'ün 3. maddesinde yedi bent halinde sayılan kimi ilaçların sağlanmasının sisteme dâhil eczanelerden sırasıyla (dönüşümlü olarak) yapılacağı öngörülmüş; ilgili hekim tarafından yazılan bu tür ilaçların temini için öncelikle sıranın hangi eczanede olduğunun ilgili Eczacı Odasından sorulacağı, Odanın yönlendirmesi ile gidilen eczaneden ilacın alınması sonrasında tekrar Eczacı Odasından onay alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bazı eczane sahipleri, **a)** SGK ile TEB arasında, ilaç temininin dönüşümlü olarak yapılmasını zorunlu kılan ve hastaların ilaçlarını dilediği eczaneden almasını engelleyen bu tür bir Protokol yapılmasının hukuki bakımdan mümkün olmadığını; **b)** Hukuki bakımdan mümkün olsa bile, durumun büyük kentlerde yaşayan kimi hastaların tedavisinde gecikmelere neden olduğu, özellikle haftada üç - dört kez diyaliz tedavisi gören hastaların uygulamadan olumsuz etkilendiğini belirterek anılan protokol maddelerinin hukuka aykırı olduğunu iddia etmektedir.

SGK ise, Protokol'ün 3. maddesinde yer alan düzenlemenin diyaliz ilaçlarını ihtiva eden reçete ve ilaçların, hastalar için yaşamsal öneme sahip ve pahalı olması gibi nedenlerle bu ilaçların alınması aşamasında meydana gelebilecek yolsuzlukları, bir başka ifadeyle, Kurumun haksız yere ödeme yapmasını önlemek, eczacıların birbirleri ve hasta ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak, hastanın ve Devletin menfaatini korumak amacıyla eczanelerden dönüşümlü olarak karşılanmasına yönelik olarak tesis edildiği; diyaliz ilacı temininde birtakım aksaklıklar ve gecikmeler yaşansa da bunların zaman içinde ve imkanlar dahilinde düzeltilebileceği gerekçesi ile bu iddiaları reddetmiştir.

2- Sevinç Eczanesi tarafından SGK'ya fatura edilen reçetelerden yedisinin üçüncü kişiler tarafından sahte olarak tanzim edildiği anlaşılmıştır. Bunun üzerine Kurum, Protokolün 6. maddesinde yer alan, *"10 veya daha az adette, eczacı ya da çalışanları dışında (üçüncü kişilerce) sahte olarak tanzim edildiği tespit edilen reçete veya kupür veya raporun Kuruma fatura edildiğinin tespiti halinde, bulunan sahte reçete veya sahte kupürlü reçete veya sahte raporlu reçete tutarının 5 katı tutarında cezai şart uygulanır ve sözleşme feshedilerek 3 (üç) ay süreyle sözleşme yapılmaz."* hükmüne dayanarak Sevinç Eczanesi'nin sahibi Ayşe Sevinç'e cezai şart uygulamış ve sözleşmesini feshetmiştir.

3- (B) Belediyesi zabıta görevlileri tarafından 5 Mayıs 2012 tarihinde yapılan denetimlerde, Sevinç Eczanesi'nin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadığı tespit edilmiştir. Bunun üzerine Belediye tarafından Ayşe Sevinç'e işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması için bir aylık süre verilmiş; söz konusu süre içinde başvuru yapıp ruhsatını almaz ise eczanesinin kapatılacağı ve ayrıca para cezası kesileceği bildirilmiştir. Ancak Ayşe Sevinç, bu süre içinde herhangi bir ruhsat başvurusunda bulunmamıştır. Bunun üzerine Belediye Encümeni, 6 Haziran 2012 tarihinde Sevinç Eczanesi'ni kapatma kararı almış ve Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca Ayşe Sevinç'e para cezası kesilmesine karar vermiştir. *(6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 5. maddesinde 6308 sayılı Kanunla yapılan değişiklik 31 Mayıs 2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve söz konusu değişiklik ile Eczaneler için belediyeden ayrıca bir iş yeri ruhsatı alınması zorunluluğu kaldırılmıştır.)*

---

[*] Geçmiş yıllarda sınav sorusu olarak da kullanılan bu olay, ***Danıştay İdari Dava Daireler Genel Kurulu'nun E. 2012/2606, K. 2013/1271 sayılı ve T. 10.4.2013*** tarihli kararından esinlenilerek hazırlanmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT

5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında; ... 22) Sağlık hizmeti: Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere 63 üncü madde gereği finansmanı sağlanacak tıbbî ürün ve hizmetleri, ... ifade eder.

Madde 73 – (Değişik: 17/4/2008-5754/45 md.) Bu Kanuna göre sağlık hizmetleri, Kurum ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla ve/veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.

6643 SAYILI TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ KANUNU

Madde 39 – Merkez Heyetinin görevleri şunlardır:

... j) Eczanelerden sağlık hizmeti satın alacak bütün kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla anlaşmalar yapmak, imzalanan protokole uygun tip sözleşmeleri bastırmak ve belirleyeceği bedel karşılığı eczanelere dağıtmak.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

Madde 6 – (Değişik birinci fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.) Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamaz ve çalıştırılamaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

6197 SAYILI ECZACILAR VE ECZANELER HAKKINDA KANUN

Madde 5 – (Değişik: 17/5/2012-6308/2 md.)

Serbest eczaneler, eczacılık yapma hakkını haiz bir eczacının sahip ve mesul müdürlüğünde yönetmelikte belirlenen belgelerle il sağlık müdürlüğünce düzenlenmiş ve valilikçe onaylanmış bir ruhsatname ile açılır...

Eczaneler için belediyeden ayrıca bir iş yeri ruhsatı alınması ve belediyeye harç ödenmesi gerekmez.

5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU

Madde 32 – (1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

SORULAR:

1- Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türk Eczacılar Birliği'nin Türk İdare Teşkilatı içindeki yerini tespit ediniz.

2- "Eczacılar Birliği" ile kamu tüzel kişisi olan "İstanbul Eczacı Odası" arasında idarenin bütünlüğü bakımından ne tür bir ilişki vardır? "Sağlık Bakanlığı" ile "Eczacılar Birliği" arasındaki ilişki de aynı mahiyette midir? Açıklayınız.

3- a) Eczaneler ne tür bir faaliyet yürütmektedir? Açıklayınız. SGK'nın protokol kapsamında sağlık hizmetlerinde kullanılmak üzere eczanelerden ilaç temin etmesi, eczanelerin yaptığı faaliyetin niteliğini değiştirir mi? Açıklayınız.

b) Olayda SGK'nın hastalara ilaç sağlaması ne tür bir faaliyettir? Açıklayınız.

4- SGK ile TEB arasında imzalanan protokolün hukuki niteliğini çeşitli ihtimaller bakımından tartışınız.

5- Protokol'ün idari işlem olduğu ihtimali açısından, SGK'nın haksız ödemelere ve yolsuzluğa engel olmak amacıyla düzenlediği 3. maddeyi *yetki, sebep ve maksat* unsurları bakımından değerlendiriniz.

6- Ayşe Sevinç'e sahte reçeteler dolayısıyla cezai yaptırım uygulanmasının ve sözleşmesinin feshedilmesinin hukuka uygun olup olmadığını Protokol'ün ilgili maddesini dikkate alarak açıklayınız.

7- Olayda Belediye Zabıtası tarafından yürütülen faaliyetin türünü açıklayınız.

8- Belediye Encümeni'nin kanunda ruhsat alınma zorunluluğunu kaldıran değişiklik yapılmasından sonra aldığı kapatma ve para cezası kararlarının hukuka uygun olup olmadığını tartışınız.